

Haberin adresi: /haber.php?haberno=156519

Tarımda çoklu denklem

22/06/2005

Uğur Gürses - ugurses@yahoo.com

Avrupa Birliği'nin 2004 yılındaki son genişlemesiyle birlikte 10 üye ülke daha katıldı. AB15, AB25 haline geldi. AB15 içinde tarımla uğraşan nüfus sayısı 7 milyon kişiyken, katılan 10 yeni üye ülke buna 4 milyon kişi daha ilave etmiş oldu. Yeni katılan 10 üye ülkenin ulusal gelirleri içinde tarımın payı yüzde 5'i geçmezken, tarımdaki istihdamın toplam işgücü içindeki payı da kabaca ortalama yüzde 10 seviyesinde.

Türkiye'de tarımda çalışan işgücü yaklaşık 7.5 milyon kişi. Ulusal gelir içinde tarımın payı yüzde 10-12 arasında ve en önemlisi tarımdaki işgücünün toplam işgücüne oranı yüzde 35 seviyesinde.

2001 sonrası süren yapısal değişime reel sektörde hızlı bir uyum olduğu söylenebilir.

Ancak, tarım için aynısını söyleyebiliyor muyuz?

Bir taraftan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tarım Anlaşması, diğer taraftan da AB uyum süreci, diğer sektörler göre tarım sektöründe daha ciddi bir yapısal değişim politikasına ihtiyacımız olduğu gerçeğini su yüzüne çıkarıyor.

TÜSİAD için 'DTÖ ve AB'deki Gelişmeler Işığında 21. yy'da Türkiye Tarımı' başlıklı raporu hazırlayan ODTÜ öğretim üyesi iktisatçılar Prof. Erol Çakmak ve Prof. Halis Akder, bugünkü tarım sektörü koşullarına 'statik' değil, 'dinamik' bir bakış açısı gerektiğini düşünüyorlar. Akademisyenler, Türkiye'deki tarım politikalarının, önümüzdeki 20-30 yıllık sürecin 'iyi okunmasıyla' ve bugünden adımlar atarak başarılı olabileceğini vurguluyorlar.

Sorun belli; tarımda çok yüksek bir nüfus var, dünyada tarım sektöründe tarifeler değişiyor, rekabet artıyor, kamu destekleri farklılaşıyor.

Bir taraftan, DTÖ anlaşmalarıyla dünya tarım ürünleri ticaretinde korumalar daha da düşerken, diğer tarafta AB uyum süreci ile zorunlu yapısal değişim, tarım sektörünü etkileyecek. Hem DTÖ, hem de AB içindeki tarım politikaları bile değişim içinde. DTÖ'de yürütülen çok taraflı serbestleşme ile birlikte, sübvansiyonlarda düşüşün dünya tarım fiyatlarının genel düzeyini yükseltmesi bekleniyor. Bu da devletlerin tarımla ilgili bütçe harcamalarını azaltıcı bir etki yapacak. Serbesti taraftarı ülkeler bundan kazançlı çıkabilecekler. AB tarım politikası, ortak fiyat politikasından, giderek gelir desteği ve kırsal kalkınmaya doğru kayıyor. Tarımla ilgili önümüzdeki 10-15 yıllık süreçte Türkiye açısından olumsuzluklar kadar, bazı avantajlar da ortaya çıkabilecek.

Bu bakış açısıyla, tarımda daha rekabetçi bir ortamı sağlayacak yapısal değişimi bugünden planlamak gerekiyor.

Prof. Çakmak ve Prof. Akder, 'Türkiye'de tarımsal yapı sorunu, kullandığı üretim faktörleriyle ilgilidir. Bunlardan birincisi, bol ama kalitesi, eğitimi düşük işgücüdür.

İkincisi, yok denecek kadar yetersiz sermayedir.

Üçüncüsü ise bol ama doğal verimliliği düşük topraktır' saptamasında bulunuyor.

Rekabette avantajlar elde edebilmenin yolu verimlilik artışından geçiyor. Burada, ki tarımdaki istihdamın büyüklüğü dikkate alınır, işgücünün niteliğinin iyileştirilmesi geliyor. Prof. Çakmak ve Akder, 'tarımda okuma-yazma bilmeyenlerin oranı yüzde 18'dir. Tarımsal istihdamın yüzde 60'ını oluşturan kadınların üçte biri okul yüzü görmemiştir' diyerek, bu alandaki temel sorunun altını çiziyorlar.

Tarım, sadece çiftçilikle sınırlı bir alan değil. Endüstriyel tarımdan, et ve süt üretimi, balıkçılık ve ormancılığa kadar uzanan bir alan.

Artık, tarımda 'Çiftçiye ucuz mazot, ucuz gübre sağladık' sloganlarıyla yürütülecek amaçsız bir politikayla önümüzdeki 20-30 yılın değişimini yapmak olanaklı değil. Çünkü dünya değişiyor.

Kırsal alanda eğitime yapılacak yatırımlar ve desteklerden, miras hukukunda yapılacak değişikliklere kadar birçok adım, doğrudan tarıma yapılacak yatırım anlamına gelecek. Geçmişte destekleme alım fiyatları ile yapılan ucuz popülizm, bugün nasıl tarım sektörüne yarar sağlamamışsa, bundan sonra da popülist söylemlerle tarım politikasının bir yararı olmayacak.

© Radikal internet baskısında yer alan tüm metin, resim ve benzeri içeriğin hakları Doğan Gazetecilik A.Ş.'ye aittir. Hiçbir şekilde basılı ya da elektronik bir ortamda (CD, İnternet vs.) kaynak gösterilse bile izin alınmadan kullanılamaz.